

MEMORANDUM 2019

REGIONALE, FEDERALE & EUROPESE VERKIEZINGEN

VLAANDEREN

1 HONDEN EN LANDBOUW: EEN FOUTE COMBINATIE

Voor 1999 viel Dierenwelzijn onder de minister van Landbouw. Daardoor werd de bescherming van de dieren altijd versmacht onder landbouweconomische belangen. Pas na de splitsing van de twee bevoegdheden kreeg dierenwelzijn weliswaar politiek meer gewicht maar het bleef een restbevoegdheid bij de minister van Volksgezondheid.

Toen in 2014, naar aanleiding van de zesde staatsherforming en de regionalisering, dierenwelzijn een regionale bevoegdheid werd, werd het toegenomen maatschappelijk belang van dierenwelzijn ook politiek ernstig genomen. Er kwam een positieve dynamiek op gang: zo kwam er een wettelijk verbod op onverdoofd slachten in Vlaande-

ren en Wallonië; Brussel en Wallonië voerden een verbod in op pelsdierkwekerijen voor de productie van bont en het is nu in de drie gewesten verplicht om huiskatten te laten steriliseren.

Voor GAIA is het van essentieel belang dat de bevoegdheid Dierenwelzijn regionaal blijft en niet opnieuw onder de minister van Landbouw valt. Daarenboven moeten hondenaangenheden volledig onder de minister van Dierenwelzijn vallen. Momenteel is de fokkerijreglementering een exclusieve bevoegdheid van de Vlaamse minister van Landbouw waardoor een effectief en gecoördineerd dierenwelzijnsbeleid niet mogelijk is. En het zijn de honden die de prijs betalen.

2 DIERPROEVEN: NOOD AAN EEN STRATEGIE

In 2017 werden in Vlaamse laboratoria 260.026 dieren gebruikt voor proeven, vaak in stressvolle omstandigheden en met intens dierenleed tot gevolg.

Het aantal proefdieren moet dalen en daarvoor is een doordachte strategie noodzakelijk. Hiervoor kan het Vlaams Gewest inspiratie putten uit een aantal goede voorbeelden: zo wil Nederland tegen 2025 stoppen met dierproeven en engageerde het Brussels Gewest zich om tegen 2025 20% minder dierproeven uit te voeren.

Concreet zijn dit de prioriteiten:

- Men moet het onderzoek naar alternatieven voor dierproeven veel consequenter financieel ondersteunen (in 2013 werd amper 0,0021% van het totale Belgische wetenschapsbudget hieraan besteed).
- Vlaanderen moet het aantal proefdieren in laboratoria geleidelijk afbouwen door met jaardoelstellingen te werken. 10% minder proefdieren per jaar is een goed begin. Het volstaat niet om enkel de ontwikkeling van alternatieve onderzoeksmethodes

te steunen: het aantal proefdieren moet progressief worden afgebouwd. Daartoe moet een beleidsstrategie uitgewerkt worden die niet alleen focust op alternatieven maar ook 'out of the box' durft denken.

- Eerst moet er een einde komen aan die proeven die het meeste dierenleed veroorzaken.

In 2014 behoorde België tot de top vijf EU-lidstaten met het hoogste aantal proefdieren dat pijnlijke experimenten ondergaat.

- GAIA wil dat er wordt gefocust op dieren met gevoelsvermogen.

Daarom vragen wij met klem een verbod op proeven met honden en katten (76% van de Vlamingen zijn voorstander) en op primaten (72%). Het Brussels Gewest gaf daartoe alvast het goede voorbeeld.

- Er is nood aan echte transparantie over dierproeven.

GAIA vraagt de overheid veel gedetailleerdere gegevens voor te leggen bij de jaarlijkse statistieken: over de aard van de dierproeven, het veroorzaakte leed en de pijnlijke experimenten die zonder verdoving worden uitgevoerd.

In 2013 voerde de Europese Unie een verbod in op dierproeven voor cosmetica. Maar bij de ontwikkeling van huishoudproducten – denk maar aan afwasmiddelen, luchtverfrissers, toiletreinigers, schuurmiddelen,...

- worden dieren nog steeds aan pijnlijke proeven onderworpen. Ondanks het feit dat er al verschillende merken zijn die bewijzen dat dergelijke producten ook zonder dierproeven ontwikkeld kunnen worden.

3 KERMISPONY'S: VLAANDEREN HINKT ACHTEROP

Urenlang monotoon rondjes draaien in een lawaaierige omgeving: dat is het lot van kermispony's. Van de waardigheid van de dieren blijft maar weinig over.

De weerstand onder de bevolking groeit en steeds meer Vlamingen willen een einde maken aan de volledig achterhaalde en oubollige kermisattractie. Een aantal lokale besturen voerde al een verbod op kermispony's in.

Het argument van educatie voor kinderen weegt niet op. Kinderen leren op deze manier helemaal niets bij over pony's en kunnen bovendien nog altijd naar kinderboerderijen – mét respect voor het welzijn van de dieren – gaan om pony's van dichtbij te leren kennen. Staatssecretaris voor Dierenwelzijn Bianca Debaets (CD&V) gaf alvast het goeie voorbeeld:

vanaf 2019 zijn kermispony's verboden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In Wallonië

treedt het verbod in 2023 in werking. Nu Vlaanderen nog?

4 CASTRATIE VAN BIGGEN: GENOEG IS GENOEG

Jaarlijks worden in België 4,5 miljoen mannelijke biggen chirurgisch (onverdoofd) gecastreerd. Dat gebeurt omdat bij het verhitten van vlees van niet-gecastreerde mannelijke varkens een relatief kleine kans bestaat dat er een onaangename geur vrijkomt, de zogenaamde 'berengeur'. In de praktijk komt

berengeur echter weinig voor en bovendien zijn weinig consumenten er gevoelig aan.

Om dat kleine risico te vermijden, worden bij de meeste mannelijke biggen enkele dagen na de geboorte de teelballen verwijderd. Deze erg pijnlijke en traumatische ervaring

**Maatregel
nog deze legislatuur
te realiseren**

voor de jonge dieren is nog verwerpelijker wetende dat er alternatieven bestaan.

Zo bestaat er een vaccin tegen de 'berengeur' of kan men de biggen 'intact' laten en werken met geurdetectie aan de slachtlijn. De Belgische markt heeft zich trouwens al grotendeels aangepast aan deze alternatieven, want vrijwel alle supermarktketens zijn gestopt met de verkoop van vers vlees van chirurgisch gecastreerde varkens.

Volgens een peiling die Ipsos in 2018 uitvoerde, wil maar liefst 83% van de Vlamingen dat het Vlaams regeerakkoord uitgevoerd wordt en dat er een einde komt aan de chirurgische castratie van biggen. Het regeerakkoord voorziet immers een verbod in 2018.

Hoog tijd dus dat men het regeerakkoord uitvoert en luistert naar de stem van de burger ... en het gekrijs van de biggen.

5 DWANGVOEDEREN: TIJD VOOR VOORUITGANG

Dwangvoederen is overal in Europa verboden, behalve in de vijf landen die foie gras produceren (waaronder België).

Tegenwoordig zijn de meeste burgers zich bewust van het leed dat eenden en ganzen bij het dwangvoederen ondergaan.

Uit een peiling van Ipsos in 2015 blijkt dat 84% van de Vlamingen een verbod wil op die praktijk. De Raad voor Dierenwelzijn adviseerde in een recent advies om dwangvoederen te verbieden.

In Vlaanderen is er nog één producent actief. Intussen blijft het gewest dwangvoederen toestaan, ook al veroorzaakt deze praktijk duidelijk dierenleed, eisen de meeste burgers een verbod, loopt de internationale reputatie van Vlaanderen er schade door op en

**Maatregel
nog deze legislatuur
te realiseren**

bestaan er alternatieven ('foie fin' zonder dwangvoeding).

Daarom vraagt GAIA een verbod op dwangvoederen in Vlaanderen, naar het voorbeeld van het Brussels Gewest in 2017.

Het gaat dus niet over het verbieden van het product op zich, maar wel over het stopzetten van deze gruwelijke productiemethode.

Op 21 juli 2018 besliste de Vlaamse regering dwangvoederen te verbieden. Wij hopen dat het Vlaams parlement die beslissing volgt.

6 VLAANDEREN WORDT EEN REGIO ZONDER PELSДИERHOUDERIJEN

**Maatregel
nog deze legislatuur
te realiseren**

De bontindustrie is wereldwijd in verval. Ook in België kiezen steeds meer modemerken om niet langer bont te gebruiken in hun collecties.

Toch worden in Vlaanderen nog jaarlijks 160.000 nertsen gekweekt voor hun pels. De dieren zitten opgesloten in kleine draadgazen kooien en vertonen abnormaal gedrag – doelloze bewegingen, staartbijten, zelfverminking, ... Na 7 à 8 maanden worden de dieren vergast. Eindigen doen ze als kledingstuk of -accessoire.

© GAIA

Wallonië en Brussel keurden al een verbod goed voor de productie van bont op hun grondgebied. Alleen in Vlaanderen zijn nerts-kwekerijen nog toegelaten. Op 21 juli 2018 besliste de Vlaamse regering pelsdierenkwekerijen te verbieden vanaf 1 december 2023. Wij hopen dat het Vlaams parlement die be-

slissing volgt. Zelfs in Nederland, de tweede grootste wereldproducent van nertsbont, moet de laatste nertsenkwekerij uiterlijk in 2024 verdwijnen. 10 EU-lidstaten verboden reeds de kweek van pelsdieren voor bont. Bont is niet meer van deze tijd, tijd voor een verbod op pelsdierenkwekerijen in Vlaanderen.

7 DOLFINARIA

Dolfijnen horen in de oceaan thuis, niet in een betonnen bassin. Net daarom moet er voor Seapark Brugge een uitdoofbeleid komen. Naast een kweekverbod – die ervoor moet zorgen dat er geen nieuwe dolfijnen meer bijkomen – moeten de dieren die er vandaag zijn ook kunnen beschikken over een buitenbassin.

De Code Wallon – de Waalse dierenwelzijnswetgeving – verbiedt het houden van walvisachtigen in gevangenschap. Zo doet Waals minister van Dierenwelzijn Carlo Di Antonio (cdH) definitief de deur toe voor dolfinaria op het Waals grondgebied.

8 STOP HET LEED VAN VLEESKIPPEN

In maart 2018 onthulde GAIA de ellendige, dieronterende leefomstandigheden van vleeskippin in zes grote pluimveehouderijen in Vlaanderen. De gruwelijke taferelen spreken boekdelen: zieltogende en creperende dieren, dieren met voetzoolzweren, kreupelheid, brandwonden aan de hakken, borstblaren en buikzucht. Het gaat hier duidelijk om een structureel probleem.

Kippenvlees in de winkel is spotgoedkoop omdat de dieren de prijs betalen.

Elk jaar worden ongeveer 300 miljoen kippen in België gekweekt voor hun vlees, waarvan ongeveer 250 miljoen in Vlaande-

ren. Als we kijken naar dat grote aantal en de omvang van het dierenleed, dan moet Vlaanderen dringend strengere normen invoeren voor het kweken van kippen en niet wachten op een eventueel initiatief van de Europese Unie.

Het vleeskippinleed wordt concreet veroorzaakt door:

- het gebruik van snelgroeïende rassen waarbij de kuikens al na 40 dagen 'slachtrijp' zijn;
- de kweekomstandigheden, waarbij de kippen met tienduizenden opgesloten zitten in overbevolkte loodsen.

GAIA eist minimaal en zonder uitzondering het gebruik van trager groeiende rassen, een lagere bezettingsdichtheid, een droge en voldoende absorberende bodembedekking en een overdekte uitloop naar buiten.

9 STOP HET DODEN VAN KUIKENS

Bij het kweken van legkippen worden mannelijke kuikens bij de geboorte gedood. Omdat ze geen eieren leggen, worden ze als economisch nutteloos beschouwd en vergast of verhakseld.

Deze barbaarse praktijk, die puur uit winstbejag wordt toegepast, is een van de wreed-

ste voorbeelden van de onmenselijke manier waarop dieren in de intensieve kweekindustrie worden behandeld.

GAIA vraagt dat Vlaanderen een einddatum bepaalt en de toepassing van bestaande alternatieven oplegt (bijvoorbeeld methoden voor de prenatale bepaling van het geslacht van kuikens in het ei).

10 IS HET EINDE VAN DE KOOIEN IN ZICHT?

In 2012 nam België een opmerkelijk initiatief door het kweken van konijnen in batterijkooien te verbieden en over te schakelen op 'parken' die de dieren betere leefomstandigheden bieden.

Maar er moet nog veel meer gebeuren.

Wat de legkippen betreft, heeft de Europese Commissie een verbod op de conventionele legbatterijen uitgevaardigd maar in de hele Europese Unie zijn 'verrijkte' kooien wel nog toegestaan. Zo zit vandaag nog ongeveer 60% van de leghennen (ongeveer 5 miljoen jaarlijks) in België in zogenaamde verrijkte kooien. De kippen beschikken dan over 750 cm², nauwelijks meer dan 1 A4'tje per kip. Het gebrek aan ruimte leidt tot frustraties en abnormaal gedrag bij de dieren.

Veel retailers gingen al een diervriendelijk engagement aan. Sinds 2010 verkoopt geen enkele supermarktketen in België nog

verse eieren van kooikippen. Ook veel horecabedrijven zoals Quick, Pizza Hut, Lunch Garden, McDonald's en Exki, hebben zich de laatste tien jaar geëngageerd om alleen nog eieren te gebruiken van kippen die een beter leven hebben geleid dan kooikippen.

In Wallonië werd reeds een verbod goedgekeurd op nieuwe bedrijven die leghennen in kooien houden. De actieve bedrijven moeten hun activiteiten uiterlijk in 2028 staken. Ook in Vlaanderen moet er zo een verbod komen.

BRUSSEL

1 GEEN FOIE GRAS

Juli 2017 keurde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een ordonnantie goed die dwangvoeding in de regio verbiedt. Ook al kent Brussel geen producenten van foie gras, is de wet wel een zeer sterk signaal naar de andere regio's en naar Europa en bevestigt het de grote tegenkanting tegen dwangvoeders. Zoals voor de verkoop van bont kan Brussel ook hier nog een stapje verder gaan en

de verkoop van foie gras, geproduceerd via dwangvoeders, verbieden op haar grondgebied. Die maatregel zou de sector aanmoedigen om haar productiemethoden aan te passen in het voordeel van de dieren. Meer diervriendelijke methodes zijn trouwens nu al een gangbaar alternatief: 'foie fin' wordt geproduceerd zonder het gebruik van dwangvoeders.

2 DIERPROEVEN: NOOD AAN EEN STRATEGIE

Op 19 juli 2018 keurde de Brusselse regering op initiatief van Staatssecretaris van Dierenwelzijn Bianca Debaets in eerste lezing een aanpassing van het K.B. van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van laboratoriumdieren goed. Vanaf 2020 zijn proeven op honden, katten en primaten verboden en het aantal dierproeven moet tegen 2025 met 20% gedaald zijn.

GAIA juicht die beslissing van de Brusselse regering uiteraard toe maar hoopt dat het geen dode letter blijft. Om de beoogde doelstelling – 20% minder proefdieren te-

gen 2025 – te behalen, moet de overheid snel een concreet stappenplan uitwerken en inschrijven in de wetgeving.

**Maatregel
nog deze legislatuur
te realiseren**

3 VOOR EEN VERBOD OP ONVERDOOFD SLACHTEN

De Europese en Belgische wetgeving bepaalt dat dieren moeten worden verdoofd voor het slachten, maar ze voorzien wel een uitzondering voor ritueel slachten.

Nochtans zorgt het slachten van dieren bij bewustzijn voor onnoemelijk veel dierenleed. Dat is dan ook de reden dat Belgische en Europese dierenartsenverenigingen het gruwelijke onverdoofd slachten veroordelen en oproepen om in elk slachthuis verdooving te verplichten.

In Vlaanderen en Wallonië werd al zo een verbod goedgekeurd zonder aan de vrijheid van de godsdienst te raken. Alle ogen zijn op dit moment gericht op Brussel, de slechtste leerling als het over dit thema gaat. Als de Brusselse regering dierenwelzijn serieus neemt moet ze onmiddellijk en zonder aarzelen nog voor het einde van deze legislatuur een verbod op onverdoofd slachten goedkeuren.

**Maatregel
nog deze legislatuur
te realiseren**

VLAANDEREN EN BRUSSEL – GEZAMENLIJKE VOORSTELLEN

1 MINISTER VAN DIERENWELZIJN

Tot 1999 was de minister van Landbouw bevoegd voor dierenwelzijn.

Helaas zorgde dit voor een belangenconflict: de financieel-economische belangen van de landbouwsector primeerden en de bescherming van dieren kwam altijd op de tweede plaats.

Pas na de splitsing van de twee bevoegdheden werd dierenwelzijn op politiek niveau echt ernstig genomen.

In eerste instantie werd de restbevoegdheid ondergebracht bij de minister van Volksgezondheid.

In 2014, na de zesde staatshervorming en de regionalisering van een aantal bevoegdheden, groeide dierenwelzijn in elk gewest uit tot een volwaardige bevoegdheid.

De overheveling zorgde duidelijk voor een positieve dynamiek: er kwam een verbod op

onverdoofd slachten in Vlaanderen en Wallonië; Brussel, Vlaanderen en Wallonië voerden een verbod in op pelsdierkwekerijen voor de productie van bont. En het is nu in de drie gewesten verplicht om huiskatten te laten steriliseren.

Het is absoluut noodzakelijk dat dierenwelzijn ook na de regionale verkiezingen van 2019 een gewestelijke bevoegdheid blijft en expliciet deel uitmaakt van het bevoegdheidspakket van een volwaardige minister die niet verantwoordelijk is voor landbouw.

2 HANDEL IN HONDEN EN KATTEN: STOP DE BROODFOK

Broodfok en het importeren van pups uit het buitenland zijn wettelijk nog altijd toegestaan, duidelijk ten koste van het welzijn van de dieren.

De pups worden te vroeg van hun moeder gescheiden, zijn niet gesocialiseerd, worden vervoerd over een afstand van duizenden kilometers en zijn vaak dragers van virussen en/of ziek.

De moederhonden leven in erbarmelijke omstandigheden en worden behandeld als kweekmachines.

De wettelijke regels worden vaak niet gerespecteerd, denk maar aan het vervalsen van paspoorten – iets waarvoor Belgische fokkers al herhaaldelijk werden veroordeeld.

Als we dit soort misbruik willen voorkomen en het dierenwelzijn willen verbeteren, moet er een veel strenger beleid komen. Zo moet de koper de garantie krijgen dat het dier in goede gezondheid verkeert en gesocialiseerd werd.

Concreet ijvert GAIA onder meer voor:

- impulsaankopen voorkomen: een verbod op de verkoop van honden en katten in dierenwinkels (zoals de wetgever in 2007 be-

slist heeft, maar dat verbod werd uiteindelijk uitgehold door een uitvoeringsbesluit);

- de verplichte aanwezigheid van de moeder van de pup of kitten op de plaats van verkoop;

- het kweken van honden en katten beperken tot kwekers die zich specialiseren in maximaal twee rassen;

- erop toezien dat de verkochte pups en

kittens uitsluitend afkomstig zijn van Belgische fokkers, dit in het voordeel van zowel het dier als de koper;

- verplichten dat kittens minstens veertien weken bij hun moeder blijven (nu 12 weken);

- een verbod op het kweken van bepaalde rassen met kenmerken die de gezondheid van de dieren schaden (bijvoorbeeld pekinenzen bij honden en Scottish Folds bij katten).

3 WERKEN AAN DE TOEKOMST: ZEG 'JA' TEGEN KWEKVLIES

Het is geen geheim dat wereldwijd vleesproductie een van de grootste oorzaken van milieuvervuiling is en verantwoordelijk is voor een vierde van het watergebruik. Bovendien zorgt deze industrie voor het lijden en de dood van miljarden dieren.

Gezien de nefaste impact van 'traditioneel'

vlees is de technologische ontwikkeling van 'kweek'vlees (stamcellencultuur) een doorbraak die enorm veel mogelijkheden biedt.

Het zou in veel opzichten een gemiste kans zijn als die opportuniteiten genegeerd worden omdat mensen zich vastklampen aan dogma's en vooroordelen.

Vlaanderen en Brussel zouden er bijzonder veel baat bij hebben om toe treden tot de (nog) zeldzame innovatiecentra die zich toespitsen op de ontwikkeling en productie van kweekvlees, dat een veelbelovende toekomst heeft. Vlaanderen en Brussel mogen deze boot niet missen en moeten zichzelf als voortrekker op de kaart zetten

1 DIEREN IN DE GRONDWET OPNEMEN

Dieren zijn wezens met gevoelens, dus moeten we op het hoogste grondwettelijke niveau met hen rekening houden. Daarom vraagt GAIA dat hun welzijn en waardigheid worden verankerd in de Belgische Grondwet.

De bescherming van dieren is een fundamentele waarde van de Belgische maatschappij.

Erkenning door de hoogste instanties dringt zich dus op.

De Belgische burgers delen deze mening resoluut: 86% van de bevolking is er voor te vinden om dieren op te nemen in de Grondwet (Bron: Ipsos, 2017).

Sabine de Bethune (Senator) en Christine Defraigne (Senaatsvoorzitster) hebben samen in

Maatregel nog deze legislatuur te realiseren

de Senaat een voorstel hiervoor ingediend. De gesprekken zijn volop bezig en GAIA roept alle partijen op om dit door de burgers breed gedragen initiatief te steunen.

De grondwettelijke verankering heeft veel concrete gevolgen.

Het maakt rechtspraak ten voordele van dieren mogelijk in geval van wetsinbreuken, zorgt voor een sterker beleid inzake dierenwelzijn en laat dierenrechten zwaarder doorwegen.

Daarnaast zorgt de verankering in de Grondwet ervoor dat de dierenwelzijnswet zo strikt (en diervriendelijk) mogelijk wordt geïnterpreteerd. Ook wordt verhinderd dat er wettelijke bepalingen worden goedgekeurd die indruisen tegen het belang, de waardigheid en het welzijn van dieren, omdat die bepalingen dan ongrondwettelijk zijn.

2 BTW-VERLAGING VOOR DE STERILISATIE VAN KATTEN

Maatregel nog deze legislatuur te realiseren

Zowel in Vlaanderen, Brussel als Wallonië is het wettelijk verplicht om huiskatten te laten steriliseren. GAIA heeft daar jarenlang voor gestreden. Hiermee komt een antwoord op een vraag van de dierenasielen en anderen die in de praktijk worden geconfronteerd met de harde realiteit van de overpopulatie van katten en de daaruitvolgende massale euthanasie.

De oorzaak van het probleem ligt bij de eigenaars van de huiskatten: veel baasjes laten hun kat(ten) niet steriliseren, waardoor ze zich ongecontroleerd kunnen voortplanten.

Het is dus cruciaal erop toe te zien dat de recente wet op verplichte sterilisatie effectief wordt nageleefd.

Daarbij is voorlichten en informeren erg belangrijk. Maar dat is niet genoeg.

Daarom vraagt GAIA de federale overheid het btw-tarief voor de sterilisatie van katten te verlagen: een voordelig btw-tarief van 6% in plaats van de huidige 21% zou veel mensen kunnen overtuigen de stap te zet-

ten om hun kat te laten steriliseren. Bovendien is zo'n maatregel fair: de overheid legt de bevolking terecht iets op en geeft in ruil iets terug.

1 EUROPESE COMMISSARIS VOOR DIERENWELZIJN

Op Europees niveau is dierenwelzijn momenteel voornamelijk de bevoegdheid van de Europese Commissaris voor Gezondheid en Voedselveiligheid.

Maar ook de Commissaris voor Landbouw kan beslissingen inzake dierenwelzijn beïnvloeden.

De ervaring leert dat financieel-economische en agrarische belangen altijd primeren op dierenwelzijn.

De landbouwsectoren zetten Europa sterk onder druk om praktijken zoals legbatterijen, het intensief fokken van vleeskippen in kooien en het kweken van pelsdieren niet te verbieden.

Om tot een fair, onafhankelijk en democratisch beleid te komen, vraagt GAIA dat dierenwelzijn expliciet wordt opgenomen

als bevoegdheid van een Europese Commissaris.

De Europese Commissie moet dringend actie ondernemen om dierenwelzijn te bevorderen.

2 DIEREN IN LABORATORIA: NOOD AAN VOORUITGANG

Er gaan tal van stemmen op die de EU vragen om laboratoriumdieren veel beter te beschermen.

In 2013 verzamelde het Europese burgerinitiatief 'Stop Vivisection' meer dan een

miljoen handtekeningen om de Europese richtlijn volledig te herzien (Richtlijn 2010/63/EG).

De Europese Commissie heeft hier nog geen gevolg aan gegeven.

GAIA eist een echte strategie om het aantal laboratoriumdieren te verminderen, inclusief concrete jaardoelstellingen.

10% minder proefdieren per jaar is een goede start.

Het onderzoek naar alternatieve methodes voor dierproeven moet ook veel consequenter worden gefinancierd.

Bovendien moet artikel 2 van de Europese richtlijn grondig worden herzien.

Dit artikel maakt het voor lidstaten heel moeilijk om wetten in te voeren die laboratoriumdieren beter beschermen dan wat die Richtlijn nu bepaalt.

Tot slot roept GAIA ook op tot een geleidelijke afschaffing van proeven op honden, katten en primaten.

3 GEDAAN MET DWANGVOEDEREN

Europa kent geen consistente regelgeving over dwangvoederen en daar betalen de dieren het gelag voor.

Volgens de Europese wet (Richtlijn 98/58 EG) moeten dieren worden gevoederd zodat ze "niet onnodig aan pijn of leed worden blootgesteld en mag hen geen onnodig letsel worden toegebracht".

De Raad van Europa heeft een aanbeveling gepubliceerd die dwangvoederen verbiedt in alle landen waar het momenteel niet gebeurt (m.a.w. alle EU-lidstaten behalve vijf).

Bovendien verbieden twaalf EU-landen dwangvoederen formeel of ze beschouwen de praktijk de facto als een inbreuk op de wet inzake dierenwelzijn.

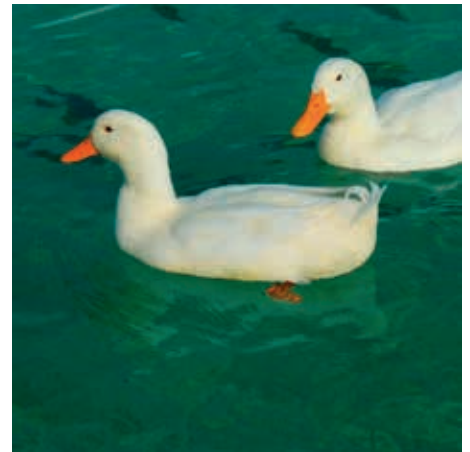
Een groot deel van de EU-burgers vindt dwangvoederen verwerpelijk maar het gebeurt nog steeds in Europa.

Een rapport van Cambridge (2015) toont nogmaals aan dat dwangvoederen heel wat leed veroorzaakt.

Vanwege het gruwelijke karakter van deze praktijk vraagt GAIA een verbod op dwangvoederen in alle EU-landen.

Eventueel kan er een overgangsmaatregel worden ingevoerd.

De Europese Verordening (EG) nr. 543/2008 bepaalt dat foie gras afkomstig moet zijn van eendenlevers die minstens 300g wegen en van ganzenlevers die ten minste 400g wegen. Alleen dan mag het product onder die naam worden verkocht.

Wij vragen dat dit minimumgewicht in de Verordening wordt geschrapt, zodat ook kwekers die een andere methode dan dwangvoederen willen gebruiken, hun product als 'foie gras' kunnen verkopen.

4 EUROPEES VERBOD OP ONVERDOOFD SLACHTEN

De Europese wetgeving bepaalt dat dieren moeten worden verdoofd voor het slachten, maar ze voorziet wel een uitzondering voor ritueel slachten.

Toch wijst alles erop dat steeds meer EU-landen verdoving zullen verplichten, ook bij ritueel slachten.

De halssnede zonder bedwelming is al verboden in Letland, Denemarken en Zweden. En ook in Vlaanderen en Wallonië heeft het parlement een verbod gestemd (unaniem goedgekeurd) zonder aan de vrijheid van godsdienstbeleving te raken.

De Europese overheden kunnen het vreselijke dierenleed bij onverdoofd slachten niet langer ontkennen.

De wetenschappelijke consensus is duidelijk: bedwelming is een noodzaak.

Het zou vóór elke slachting verplicht en zonder uitzondering moeten gebeuren.

We benadrukken dat het ons helemaal niet te doen is om het verbieden van rituele slachtingen, maar om het stoppen van dierenleed – iets dat technisch gezien perfect mogelijk is.

5 IS HET EINDE VAN DE KOOIEN IN ZICHT?

Kooien staan symbool voor vreselijke, intensieve kweekpraktijken en moeten op termijn verdwijnen.

De weerstand tegen legbatterijen - die de dieren hinderen in hun natuurlijk gedrag en frustraties en abnormaal gedrag veroorzaken - groeit.

GAIA vindt dat het hoog tijd is voor een Europees verbod op kooien en individuele

hokken: talloze legkippen, eenden, ganzen, kwartels, zeugen, kalveren en konijnen leven nog steeds in erbarmelijke omstandigheden.

In plaats daarvan moeten de dieren een goed leven kunnen leiden dat veel beter beantwoordt aan hun noden en behoeften, cf. de vijf vrijheden voor dieren.

6 STOP DE VRACHTWAGENS

Elk jaar worden ongeveer een miljard pluimvee en 37 miljoen runderen, varkens, schapen, geiten en paarden levend getransporteerd binnen de Europese Unie en daarbuiten. De dieren leggen vaak erg grote afstanden af, tot wel duizenden kilometers.

Het kan dagen duren voor een vrachtwagen zijn eindbestemming bereikt.

Het grootste probleem vormen de transporten naar slachthuizen in landen buiten de EU. Duitsland, Nederland en Denemarken hebben de Europese Commissie samen gevraagd om de reglementering voor het transport van

levende dieren te herzien (Verordening EG 1/2005 van 22 december 2005).

Ook Zweden, Oostenrijk en België sloten zich daarbij aan.

Bovendien hebben meer dan een miljoen Europese burgers een petitie ondertekend om de Europese Commissie te vragen de Europese Verordening inzake het transport van dieren te herbekijken.

De maximale transportduur moet absoluut worden ingekort tot maximaal vier uur voor pluimvee en paarden en acht uur voor andere dieren.

Het transport van levende dieren moet op termijn vervangen worden door het transport van vlees in koelwagens.

7 STOP HET LEED VAN VLEESKIPPEN

In maart onthulde GAIA de ellendige, dieronterende leefomstandigheden van vleeskippin in zes grote pluimveehouderijen in Vlaanderen. De gruwelijke taferelen spreken boekdelen: zieltogende en creperende dieren, dieren met voetzoolzweren, kreupelheid, brandwonden aan de hakken, borstblaren en buikzucht. Het betreft hier duidelijk een structureel probleem.

Kippenvlees in de winkel is spotgoedkoop omdat de dieren de prijs betalen.

In Europa leiden maar liefst 7 miljard kippen zo'n erbarmelijk leven. Als we het aantal kippen en de omvang van het dierenleed bekijken, dan moet de EU dringend streng-

ere normen voor het kweken van kippen invoeren.

Het kippenleed wordt concreet veroorzaakt door:

- het gebruikte kippenras, dat genetisch

ontwikkeld werd opdat de kuikens zo snel mogelijk zouden groeien en na ongeveer veertig dagen 'slachtrijp' zouden zijn;

- de kweekomstandigheden, waarbij de kippen met tienduizenden in overbevolkte loodsen op elkaar gepakt zitten.

Een eerste noodzakelijke stap bestaat erin een ander kippenras te gebruiken (dat trager groeit) en over te schakelen op minder intensieve kweekmethodes: zonder uitzondering maximaal twaalf kippen per m² en een beter absorberende ondergrond om ammoniakconcentraties te voorkomen.